

RAZVOJNA PRIHOLOGIJA NA DLANI

NEVENKA JANEŽ

RAZVOJNA PSIHOLOGIJA

- RAZVOJNA PSIHOLOGIJA je veda, ki proučuje razvoj duševnosti pri človeku od spočetja z vidika kognitivnega, čustvenega, socialnega, telesnega, senzornega, motoričnega in moralnega vidika.
- GLAVNI CILJI: opisovanje → pojasnjevanje → predikcija → vplivanje
- Razvoj lahko poteka: KONTINUIRANO ali STOPENJSKO
- DEJAVNIKI RAZVOJA: dedne zasnove, okolje in otrokova aktivnost (samodejavnost)

ZAKONITOSTI IN LASTNOSTI RAZVOJA

- ZGODNJI TEMPO RAZVOJA
- TEMPO RAZVOJA V PREDŠOLSKEM OBDOBJU
- STALNOST TEMPA RAZVOJA

- LASTNOSTI RAZVOJA
 - cefalo-kavdalna smer razvoja
 - proksimo-distalna smer razvoja
 - potek razvoja in razvojne faze

PREDPORODNO OBDOBJE, ROJSTVO IN NOVOROJENČEK

- Blastocista (0-2 tedna)
- Embrio (2 . 10 tednov)
- Fetus (10 tednov → rojstvo)

- NOVOROJENČEK; anatomske značilnosti in fiziologija

- INDIVIDUALKNE RAZLIKE V TEMPERAMENTU (težavni otroci, lahko vzgojivi otroci, otroci, ki se počasneje prilagajajo)

RAZVOJ NAVEZANOSTI

- a) faza NESPECIFIČNE NAVEZANOSTI (do 8.mesecca)
- b) faza SPECIFIČNE NAVEZANOSTI (od 8.mesecca do 1.5. leta)
- c) faza VEČKRATNE NAVEZANOSTI (po 1.5. letu)

RAZVOJ GOVORA

- **PREDGOVORNA FAZA**
- - prvi krik
- - vokalizacija
- - glasovna ekspanzija
- - glasovna kontrakcija
- - čebljanje in bebljanje
- **FAZA PRAVEGA GOVORA = JEZIKOVNA FAZA....PRVA BESEDA (okrog 8.mes.)**
- ...najbolj izrazit razvoj govora je med 2. in 6. letom starosti: **SITUACIJSKI** in **KONTEKSNI GOVOR**... sledijo... **UKAZI, KRITIKE, ODOBRAVANJE, OCENJEVANJE**...

RAZVOJ SAMOPODOBE = POJMA SAMEGA SEBE

POJEM SAMEGA SEBE je sestavljen iz:

- podobe lastne telesne sheme (kakšno je moje telo, kako so deli telesa sestavljeni, spol)
- vrednotenja samega sebe (kaj zmorem, kako se doživljam (sem vesel / žalosten / pogumen / samostojen / boječ,...))

RAZVOJ SPOLNE IDENTITETE; pri 3.letih otrok še ne razume, da je spol nekaj stalnega...

RAZVOJ OTROŠKE IGRE

IGRA je spontana otrokova aktivnost, kjer gre za niz dejavnikov, ki se medsebojno prepletajo, zagotovo pa drži, da je podrejena določeni stopnji telesnega in mentalnega razvoja otroka in se z različnimi razvojnimi obdobji spreminja.

ZNAČILNOSTI IGRE ...faza razvoja, število igráč, čas za igro...

VSEBINSKA OPREDELITEV IGRE Z VIDIKA AKTIVNOSTI: funkcijska, domišljajska, dojemalna in ustvarjalna igra (klasifikacija po I. Toličič)

Z VIDIKA SOCIALNEGA RAZVOJA: individualna, vzporedna, skupna, skupinska igra

RAZVOJ OTROKOVE RISBE

RISBA je le ena od oblik otrokovega ustvarjalnega izražanja, s pomočjo katere spoznavamo otrokovo sposobnost zaznavanja, razvitost finomotorike, socialno doživljanje okolja in notranje čustveno življenje.

FAZE RAZVOJA OTROŠKE RISBE:

- faza ČEČKANJA
- SIMBOLČIČNA RISBA (2. – 3. leto)
- SHEMATSKA RISBA (3. – 4. leto)
- KOMPOZICIJSKA RISBA (5. – 6. leto); od 6. leta dalje... dinamizem v risbi...
- REALISTIČNA RISBA (okoli 10. leta)

ERIKSON: PSIHOSOCIALNI RAZVOJ

STADIJI PSIHOSOCIALNEGA RAZVOJA – do adolescence

1. Obdobje dojenčka (1. leto):	zaupanje / nezaupanje
2. Zgodnje otroštvo (2.in3. leto):	samostojnost / dvom in sram
3. Predšolsko obdobje (4. in 5. leto):	iniciativnost / občutek krivde
4. Srednje in pozno otroštvo (6. – 11. leto):	dejavnost / manjvrednost
5. Adolescenca (12. – 18. leto):	identiteta / konfuznost

V vsakem stadiju se razvije določena kvaliteta JAZA, ki pomaga reorganizirati odnose do sveta in samega sebe.

PIAGET: INTELEKTUALNI RAZVOJ

KOGNITIVNA adaptacija

proces ASIMILACIJE

..... proces AKOMODACIJE

FAZE INTELEKTUALNEGA RAZVOJA:

- SENZOMOTORIČNA FAZA (0 - 2. let)
- PREDOPERATIVNA FAZA (2 - 7. let); mišljenje je ireverzibilno, centrirano in egocentrično
- FAZA KONKRETNIH OPERACIJ (7 - 11 let); mišljenje je reverzibilno, decentrirano in prisotna je konservacija mišljenja (= ohranitev)
- FAZA FORMALNIH OPERACIJ (11. leto →)

KOHLBERG: TEORIJA MORALNEGA PRESOJANJA

- a) PREKONVENCIONALNI NIVO MORALNEGA PRESOJANJA – predšolsko obdobje

- b) KONVENCIONALNI NIVO MORALNEGA PRESOJANJA – šolsko obdobje

- c) POSTKONVENCIONALNI NIVO MORALNEGA PRESOJANJA – obdobje adolescence

HVALA ZA VAŠ ČAS!

V veselje mi je bilo druženje z vami!

Nevenka Janež, univ.dipl.psih.